

جناب آقای دکتر محمدرضا عارف

معاون اول محترم رئیس جمهور

با سلام؛

احتراماً، پیرو ابلاغ مصوبه ۸ جلسه ۳۶۴ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات با عنوان "اصول حاکم بر صدور پروانه ارائه‌دهنده خدمات هوش مصنوعی (AISP)" و با عنایت به بررسی‌های صورت پذیرفته و بازخوردهای دریافتی از فعالان بخش خصوصی و کسب‌وکارهای حوزه فناوری و هوش مصنوعی، به استحضار می‌رساند برخی الزامات و شرایط پیش‌بینی‌شده در این مصوبه، نگرانی‌های جدی در خصوص آثار احتمالی آن بر توسعه رقابت و فعالیت شرکت‌های کوچک و متوسط، شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌های فعال در حوزه هوش مصنوعی ایجاد نموده است. حسب اطلاع، مصوبه مذکور طی مکاتبه مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۸ جهت انجام فرایند بارگذاری در سامانه ملی قوانین و مقررات ارسال شده است. بدون تردید، توسعه شتابان هوش مصنوعی و اهمیت روزافزون آن، تدوین چارچوب‌هایی مناسب برای تنظیم‌گری، تأمین امنیت، ارتقای مسئولیت‌پذیری و توسعه زیرساخت‌های موردنیاز کشور را اجتناب‌ناپذیر ساخته است. با این حال، تنظیم‌گری این حوزه می‌بایست به نحوی صورت پذیرد که ضمن تأمین منافع عمومی، به ایجاد موانع جدید جهت ورود کسب‌وکارها، محدود شدن رقابت یا شکل‌گیری تمرکز و انحصار در این بازار نوظهور منجر نشود.

بررسی مصوبه مذکور نشان می‌دهد مهم‌ترین ابهامات و نگرانی‌های بخش خصوصی به شرح زیر است:

۱- شرایط دشوار ورود به بازار:

تعیین حداقل توان پردازشی ۲۰۰ پتافلاپس با دقت FP16، در کنار حق امتیاز اولیه به مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال و ضمانت‌نامه حسن انجام تعهدات به مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال، امکان اخذ مستقیم پروانه را برای بخش قابل توجهی از شرکت‌های کوچک و متوسط، شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌های حوزه هوش مصنوعی بسیار دشوار یا عملاً غیرممکن می‌سازد.

۲- تسری الزامات اپراتوری به تمامی حلقه‌های زنجیره ارزش هوش مصنوعی:

دامنه خدمات مشمول پروانه بسیار گسترده تعریف شده و از زیرساخت‌های پردازشی و خدمات IaaS تا PaaS و SaaS، مدل‌های هوش مصنوعی، پردازش زبان، تحلیل تصویر، سامانه‌های توصیه‌گر، تولید محتوا و سایر خدمات را در بر می‌گیرد. این در حالی است که ماهیت فعالیت، میزان سرمایه‌گذاری و سطح ریسک این خدمات یکسان نیست و نمی‌توان الزامات مربوط به یک اپراتور بزرگ زیرساختی را عیناً به شرکت‌های نرم‌افزاری، دانش‌بنیان یا توسعه‌دهندگان کاربردهای هوش مصنوعی تسری داد.

۳- احتمال شکل‌گیری انحصار و تمرکز اقتصادی:

اگرچه در مصوبه محدودیتی برای تعداد پروانه‌های قابل صدور پیش‌بینی نشده است، اما، الزامات سنگین مالی، فنی و زیرساختی می‌تواند در عمل موجب محدود شدن دارندگان پروانه به شمار اندکی از اپراتورها و شرکت‌های بزرگ شود و سایر فعالان بازار را برای ادامه فعالیت به این مجموعه‌ها وابسته سازد.

۴- ابهام در وضعیت شرکت‌های فاقد پروانه:

در مصوبه، مرز روشنی میان «اپراتور زیرساخت هوش مصنوعی» و «توسعه‌دهنده یا ارائه‌دهنده محصولات و کاربردهای هوش مصنوعی» ترسیم نشده است. همچنین، به‌صراحت مشخص نیست شرکت‌های فاقد پروانه AISP تحت چه شرایطی می‌توانند با بهره‌گیری از زیرساخت دارندگان پروانه، محصولات و خدمات خود را به‌صورت مستقل به بازار عرضه کنند. استمرار این ابهام می‌تواند در آینده زمینه‌ساز برداشت‌های متفاوت و ایجاد محدودیت برای طیف گسترده‌ای از فعالان این حوزه شود.

۵- عدم تناسب الزامات با اندازه و سطح ریسک کسب‌وکارها:

الزام دارنده پروانه به افزایش سالانه حداقل ۵۰ درصدی توان رایانشی (از سال دوم)، همراه با سایر تعهدات فنی و زیرساختی، این پروانه را عمده‌تاً متناسب با فعالیت اپراتورهای بزرگ و سرمایه‌بر ساخته است. این در حالی است که بخش قابل توجهی از نوآوری در حوزه هوش مصنوعی توسط شرکت‌هایی شکل می‌گیرد که مزیت رقابتی آنها مبتنی بر دانش، الگوریتم، مدل و نرم‌افزار است، نه مالکیت زیرساخت‌های عظیم پردازشی.

۶- عدم همسویی با رویکرد تسهیل محیط کسب‌وکار و مجوزدایی:

ایجاد نظام جدید مجوزدهی با الزامات سنگین مالی و فنی برای بازاری نوظهور، بدون تفکیک دقیق انواع فعالیت‌ها و سطوح ریسک آنها، می‌تواند با سیاست‌های کشور در زمینه کاهش موانع ورود، تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان مغایرت داشته باشد.

۷- ضرورت مشارکت مؤثر بخش خصوصی در تدوین چارچوب نهایی:

با توجه به آثار گسترده این مصوبه بر آینده صنعت هوش مصنوعی کشور، ضروری است پیش از اجرایی شدن آن، پیامدهای احتمالی مصوبه بر رقابت، سرمایه‌گذاری، نوآوری و فعالیت شرکت‌های کوچک و متوسط، با حضور نمایندگان بخش خصوصی، تشکلهای تخصصی و سایر ذی‌نفعان مورد ارزیابی دقیق قرار گیرد.

بر این اساس، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران پیشنهاد می‌نماید، اجرای مصوبه مذکور تا انجام بررسی‌های تکمیلی و تعیین تکلیف نهایی متوقف و موضوع با حضور نمایندگان وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، اتاق‌های بازرگانی، تشکلهای تخصصی و فعالان حوزه هوش مصنوعی، در دستور کار شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی قرار گیرد.

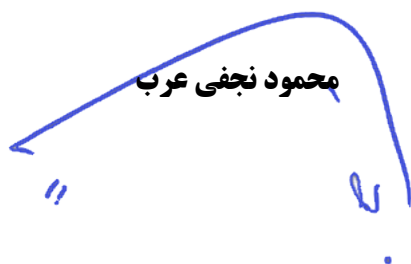
پیشنهاد مشخص بخش خصوصی آن است که در بازنگری مصوبه، میان اپراتورهای زیرساختی و پردازشی هوش مصنوعی از یک سو و شرکت‌های توسعه‌دهنده مدل، نرم‌افزار، خدمات SaaS و کاربردهای هوش مصنوعی از سوی دیگر،

تفکیک روشنی صورت پذیرد. همچنین، نظام تنظیم‌گری متناسب با ماهیت فعالیت، اندازه کسب‌وکار و سطح ریسک طراحی شود؛ به‌نحوی که الزامات سنگین پروانه‌ای صرفاً در مواردی اعمال گردد که ماهیت و مقیاس فعالیت، اعمال چنین الزاماتی را اقتضا می‌کند.

لذا، خواهشمند است دستور فرمایید؛ ضمن توقف اجرای مصوبه تا تعیین تکلیف نهایی، موضوع در دستور کار شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی قرار گیرد و پس از بررسی آثار اقتصادی و رقابتی آن و اخذ دیدگاه‌های نمایندگان بخش خصوصی و تشکل‌های تخصصی، اقدامات لازم برای اصلاح مصوبه و تدوین چارچوبی متوازن، رقابت‌پذیر و متناسب با اقتضائات اقتصاد دیجیتال صورت پذیرد.

پیشاپیش از توجه و صدور دستور مساعد جنابعالی سپاسگزاری می‌شود.

محمود نجفی عرب

رونوشت:

- اعضای محترم هیأت رئیسه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران جهت استحضار
- جناب آقای مازیار نوربخش ریاست محترم کمیسیون تحول، نوآوری و بهره‌وری جهت استحضار
- جناب آقای کیوان کاشفی قائم مقام محترم دبیر شورای گفت‌وگوی دولت با بخش خصوصی، جهت استحضار و طرح در جلسات شورای گفت‌وگو
- جناب آقای دکتر فریدون وردی نژاد دبیرکل محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران جهت اطلاع
- سرکار خانم مریم فدایی معاون محترم کمیسیون‌ها و امور هیأت نمایندگان جهت آگاهی
- جناب آقای هومن حاجی پور قائم مقام محترم دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی جهت آگاهی